

STORTINGET

Innst. 210 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:117 S (2017–2018)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Sem-Jacobsen, Sandra Borch, Siv Mossleth og Marit Knutsdatter Strand om å utarbeide og iverksette en handlingsplan mot rasisme og diskriminering

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.»

Ulike rapporter, kartlegginger og statistikk tyder på at rasisme og diskriminering er et voksende problem. Gjennom metoo-kampanjen er en blitt kjent med svært alvorlige saker om seksuell trakassering, oppmerksomhet og overgrep.

Det foreligger per nå handlingsplaner som tar for seg bekjempelse av antisemittisme (2016–2020), radikalisering og voldelig ekstremisme (2014), hatefulle ytringer (2016) og diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020). Disse handlingsplanene er viktige, men det er behov for en overordnet bred handlingsplan mot rasisme og diskriminering.

Det er nødvendig med langsiktig og kontinuerlig innsats for å endre samt forebygge holdninger og handlinger som bunner i rasisme og forskjellsbehand-

ling av mennesker på grunn av etnisitet, hudfarge, religion, kjønn, seksuell orientering og/eller nedsatt funksjonsevne.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Tone Merete Sønsterud, fra Høyre, Marianne Haukland, lederen Kristin Ørmen Johnsen og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Olav Urbø, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Hans Kristian Voldstad, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til representantforslaget som tar til orde for at det utarbeides og iverksettes en oppdatert handlingsplan mot rasisme og diskriminering. Det vises i forslaget til flere rapporter som tyder på at det kan være en økning i rasistiske ytringer og handlinger i samfunnet.

Komiteen er opptatt av å understreke at rasistiske holdninger, uavhengig av hvem de retter seg mot, er uakseptable i et moderne samfunn. Diskriminerende adferd er ulovlig og forebygges best med et bredt sett tiltak.

Komiteen viser til de tiltak som er iverksatt, og de virkemidler som allerede er under vurdering. 1. januar i år trådte ny likestillings- og diskrimineringslov og diskrimineringsombudslov i kraft.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener at begge lovene gir et kraf-

tig vern for enkeltmennesket mot diskriminering. Rettslig sett er det nå en moderne og god tilstand.

Komiteen viser til at det forskes på diskriminering og rasisme, og statsråd Linda Hofstad Helleland viser i sitt brev til komiteen av 20. februar 2018 til flere slike forskningsrapporter, i tillegg til at Statistisk Sentralbyrå også legger frem rapporter som helt eller delvis tallfester rasisme eller diskriminering i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti vil understreke at det er et fellesansvar å jobbe målrettet mot rasisme og diskriminering – det krever handlekraft og politisk vilje fra de folkevalgte. Det synes å være politisk konsensus om at det er behov for å bekjempe rasisme og diskriminering. Disse medlemmer viser for øvrig til Jeløya-plattformen, hvor det står nedfelt at regjeringen skal «bekjempe rasisme, religiøs diskriminering, antisemittisme, sosial kontroll og fordommer basert på kjønn, seksuell identitet og etnisitet». Disse medlemmer roser regjeringen for denne ambisjonen og mener derfor det nå vil være et steg i riktig retning både å utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering

Disse medlemmer viser videre til at flere organisasjoner, som Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold (FRI), Antirasistisk Senter, Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO), MiRA-Senteret, Skeiv Verden, Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD), Sámi NissonForum, Alternativ til Vold, Unge funksjonshemmede, Mental Helse, Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret), Likestilling, Integrering, Mangfold (LIM), Norsk Folkehjelp, Minotenk, JustUnity og Det Mosaiske Trossamfunn, har ønsket seg handlingsplan mot rasisme og diskriminering.

Disse medlemmer gjør videre oppmerksom på forpliktelsene Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon (CERD), som forbyr diskriminering på grunn av rase, hudfarge, avstamning eller nasjonal eller etnisk opprinnelse. Målet med konvensjonen er å sørge for at grupper som forskjellsbehandles på grunn av rase, hudfarge og/eller etnisk opprinnelse, har de samme rettighetene som alle andre. FNs rasediskrimineringskomité har etterspurt nasjonal handlingsplan mot diskriminering fra norsk hold. Komiteen har også kritisert Norge i 2015 for ikke å ha en operativ handlingsplan mot diskriminering i henhold til Durban-erklæringen.

Disse medlemmer ser ingen tungtveiende grunner som taler for ikke å iverksette dette arbeidet. Snarere tvert imot er det behov for en handlingsplan

når vi vet at rasismen og diskrimineringen øker. Dette skaper utrygghet og svekker tilliten i vårt samfunn.

Komiteen viser til at virkemiddelapparatet mot rasisme og diskriminering er spredt på fagfeltene til mange departementer, med en lang rekke underliggende etater som utførende. Her kan spesielt nevnes skolesektoren, som står for mye godt holdningsskapende arbeid, og politiet, som i sin egen virksomhet er normdannende, og som er ansvarlig for å bidra til å avdekke diskriminering i samfunnet.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at vi gjennom mange år hadde konkrete handlingsplaner mot etnisk diskriminering, men at det ble slutt på dette da regjeringen Solberg overtok. Disse medlemmer viser til at mange, for eksempel Likestillings- og diskrimineringsombudet og Antirasistisk Senter, har etterspurt en handlingsplan mot muslimhat, som har vokst seg til et stadig mer omfattende problem. Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen arbeider etter en handlingsplan mot antisemittisme, men mener dette ikke er tilstrekkelig.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener det gjøres mye godt arbeid når det gjelder bekjempelse av rasisme og diskriminering. Frivillige organisasjoner og lokale dugnadshelter bidrar stort for å skape mangfold og inkludering – dette er beundringsverdig.

Å endre og påvirke holdninger krever tillit. Dersom målgruppen ikke har tillit til myndighetsutøveren, kan effekten av et tiltak utebli. Det er problematisk når f.eks. minoritetsgutter forteller at de ikke har tillit til politiet, fordi de føler seg utsatt for raseprofilering. Dette medlem viser til rapport fra Antirasistisk Senter (2017), hvor det framgikk at «mange ungdommer i Oslo-området, særlig ungdommer med minoritetsbakgrunn, opplever at de blir stoppet ofte i angivelig tilfeldige kontroller, og at dette kan være belastende».

Dette medlem er bekymret for at slike hendelser svekker tilliten hos barn og unge som opplever å bli tilfeldig stoppet grunnet sin hudfarge og utseende. Summen av opplevelser der man føler seg mistenkeliggjort og tilsidesatt kan skape utenforskap. Utenforskap blir ikke bare en belastning for den enkelte, men også for samfunnet og omgivelsene.

Dette medlem viser til at Senterpartiet tok initiativ til et idémyldringsmøte i forbindelse med ny handlingsplan. Møtet ble avholdt den 14. mars 2018. Representanter fra organisasjoner som Antirasistisk Senter,

Skeiv Verden, Sex og samfunn, Nasjonalt nettverk for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR), Likestilling, Integrering, Mangfold (LIM), Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU), Minotenk, Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD), Det Mosaiske Trossamfunn, og Likestillings- og diskrimineringsombudet deltok. Det har i tillegg kommet skriftlig støtte og innspill til komiteen fra Sametinget.

Dette medlem viser til at deltakerne kom med gode og verdifulle innspill. Essensen i tilbakemeldingene er at det er behov for en handlingsplan som tar for seg antirasistisk arbeid og antidiskrimineringsarbeid. Videre ble det understreket at i arbeidet med å lage lover, regler og tiltak er det viktig med en interseksjonell tilnærming som tar høyde for at tiltak kan treffe ulike grupper forskjellig og dermed ha ulik virkning på menneskers liv. Med et interseksjonelt perspektiv vil man kunne utforme mer treffsikre tiltak, da diskriminering på ulike grunnlag interagerer med og forsterkes av hverandre.

Dette medlem viser til at det ble nevnt at noen grupper er særlig utsatt og bør vies ekstra fokus i antidiskrimineringsarbeidet. Dette medlem registrerer at det er særlig to grupper som blir trukket frem i diskusjonen om styrket innsats mot diskriminering. Det gjelder personer med nedsatt funksjonsevne og muslimer. Dette medlem deler denne vurderingen og merker seg at vi i dag mangler målrettet innsats for disse gruppene.

Dette medlem viser til at HL-senteret i desember 2017 lanserte en rapport om det norske samfunnets holdninger til jøder og muslimer i Norge. Rapporten avdekket at sterkt negative stereotypier om muslimer er utbredt. Blant annet sa 27,8 prosent av respondentene at de føler motvilje mot muslimer, og 19,6 prosent ville mislikt å ha muslimer som naboer eller i vennekretsen. Dette medlem mener den økende muslimfiendtligheten er alvorlig og bekymringsfull, og forventer at det nå tas grep.

Dette medlem oppfatter at personer med nedsatt funksjonsevne ofte blir neglisjert i antidiskrimineringsarbeidet. Dette medlem gjør oppmerksom på at Norge gjennom FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) er forpliktet til å sikre at funksjonshemmede har den samme retten til deltakelse i samfunnslivet som andre har.

Dette medlem viser til at Norge leverte sin første rapport til FN-komiteen i 2015 om Norges implementering av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Samtidig utarbeidet Likestillings- og diskrimineringsombudet egen rapport på feltet, og Norges Handikapforbund kom med sin skyggerapport. Ombudets rapport og skyggerapporten viser at likestilling og likebehandling av personer med

nedsatt funksjonsevne fortsatt har en lang vei å gå. Eksempelvis viser det seg at av de 1 974 henvendelsene Likestillings- og diskrimineringsombudet mottok i 2015, omfattet 453 nedsatt funksjonsevne. Det er særlig i arbeidslivet personer med nedsatt funksjonsevne opplever diskriminering, men også generelt opplever mange fordommer og forskjellsbehandling.

Dette medlem understreker at framover er det viktig at denne gruppen gis økt fokus, og at det utarbeides tiltak som adresserer de utfordringene personer med nedsatt funksjonsevne møter i samfunnet.

Dette medlem mener man trenger en overordnet, langsiktig og strategisk plan mot rasisme og diskriminering, som bygger videre på de gjeldende handlingsplanene, samtidig som nye undertemaer med snevrere nedslagsfelt inkorporeres i en overordnet plan. På den måten kan man skape en dynamisk og tidløs helhetlig nasjonal handlingsplan med et felles rammeverk, hvor antidiskrimineringsarbeid ses under ett.

Dette medlem viser til innspillene som har kommet, og tilføyer at den overordnede handlingsplanen bør være konkret og operasjonaliserbar. Relevante aktører bør involveres: fra sivilsamfunnet, fra de berørte gruppene, samt de som jobber på dette feltet. Handlingsplanen bør evalueres underveis, fortrinnsvis av eksterne «evaluatorer». Det er viktig at planen følges av evaluering som knyttes til visjonen og den ønskede effekten av planen, og ikke kun handler om hvorvidt tiltakene er gjennomført.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener i sum at det er et sterkt behov for målrettet nasjonal innsats for bekjempelse av rasisme og interseksjonell diskriminering.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.»

«Stortinget ber regjeringen sikre en god og bred representasjon fra sivilsamfunnet i utarbeidelsen av nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.»

«Stortinget ber regjeringen vektlegge interseksjonalitet samt konkrete og gjennomførbare tiltak i ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.»

«Stortinget ber regjeringen sikre at handlingsplanen mot rasisme og diskriminering blir evaluert underveis av eksterne evaluatorer.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti støtter forslaget om å utarbeide og gjennomføre en handlingsplan mot rasisme og

diskriminering, men vil påpeke at en overordnet plan som skal favne om alle diskrimineringsgrunnlag, kan være krevende. Grunnlaget for diskrimineringen, dets innhold, målgruppe og omfang varierer og må møtes med målrettede og konkrete tiltak tilpasset diskrimineringsens særegenhet. Dette medlem vil i denne sammenheng særlig framheve diskriminering mot etniske minoriteter generelt, og muslimer spesielt, som bør vies særskilt oppmerksomhet i utarbeidelsen av en handlingsplan. Dette medlem mener det er sterkt bekymringsfullt at hatet mot muslimer og islamofobi øker i Norge. I IMDIs «Integreringsbarometer» i 2014 framkommer det at befolkningen i Norge er mest skeptisk til muslimer sammenlignet med personer av annen religionens bakgrunn, og IMDIs rapport fra 2009 viser dessuten at majoriteten av mediasaker som omhandler islam og muslimer, er negative. Dette medlem vil dessuten vise til en kunnskapsgjennomgang som er utført av Institutt for samfunnsforskning (ISF) for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i 2015, som dokumenterer at etniske minoriteter opplever diskriminering i Norge i dag. I oppsummeringen påpeker forskerne følgende:

«Tiden har derfor kommet til å erkjenne at etnisk diskriminering utgjør et problem i det norske samfunnet, og isteden rette fokuset mot når og hvor det skjer, hva det skyldes og hvordan vi kan gjøre noe med det.»

Dette medlem mener en handlingsplan blant annet bør omhandle følgende tiltak:

- Økt forskning på de underliggende årsakene til at diskriminering av innvandrere forekommer, innvandreres og etterkommeres møte med statens omsorgs- og kontrollfunksjoner, ikke minst om møtet med politi og rettsvesen.
- Opprette et særskilt forskningsprogram om islamofobi og muslimsk liv i Norge.
- Gjennomføre flere studier av hvilke antidiskrimineringstiltak som virker og ikke virker. Undersøkelser viser for eksempel at diskriminering ikke er jevnt fordelt i arbeidsmarkedet, men tvert om er konsentrert i enkelte bransjer og sektorer.
- Forskning hvor etterkommernes situasjon følges nøye i årene som kommer. Internasjonale sammenligninger viser at barn av innvandrere gjør det svært godt i utdanningssystemet, men kvantitative studier fra Norge viser at de møter barrierer i overgangen til arbeidsmarkedet, og eksperimentelle studier dokumenterer at diskriminering utgjør en viktig del av disse barrierene.

- Utarbeide egnede metoder og verktøy for å måle og dokumentere hatprat og hatkriminalitet rettet mot minoritetsgrupper.
- Sørge for at hatkriminalitet mot muslimer og andre minoriteter blir registrert i alle politidistrikt.
- Opprette et lavterskeltilbud hvor muslimer som opplever hat, kan ringe for å få råd og veiledning.
- Utvikle læringsressurser rettet mot lærerutdanningene og lærere i skolen. Skolen er en viktig arena som bør inkluderes i et forebyggingsarbeid. Kunnskap om muslimenes situasjon i Norge og internasjonalt bør vektlegges.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre en god og bred representasjon fra sivilsamfunnet i utarbeidelsen av nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vektlegge interseksjonalitet samt konkrete og gjennomførbare tiltak i ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og diskriminering.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre at handlingsplanen mot rasisme og diskriminering blir evaluert underveis av eksterne evaluatorene.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen utarbeide og iverksette en ny nasjonal handlingsplan mot rasisme og etnisk og religiøs diskriminering.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 10. april 2018

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Silje Hjemdal

ordfører

VEDLEGG**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråd Linda Hofstad Helleland til familie- og kulturkomiteen, datert 20. februar 2018****Representantforslag Dok. 8:117 S (2017-2018) om å utarbeide og iverksette en handlingsplan mot rasisme og diskriminering**

Jeg viser til forslaget fra representantene Åslaug Sem-Jacobsen, Sandra Borch, Siv Mossleth og Marit Knutsdatter Strand om å utarbeide og iverksette en handlingsplan mot rasisme og diskriminering. Forslaget ble oversendt Barne- og likestillingsdepartementet 9. februar 2018 for vurdering.

Svaret er utarbeidet i samråd med flere departementer.

Jeg deler bekymringen om rasisme og diskriminering i det norske samfunnet. Vi vet at både barn og voksne opplever dette, for eksempel på skolen, i arbeidslivet og i fritiden. Rasisme og diskriminering hindrer inkludering, og det kan skape frykt og mistillit.

Regjeringsplattformen slår blant annet fast følgende:

- «– Regjeringen vil jobbe for likeverd og like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, eller hvilken kjønnsidentitet man har.
- Regjeringen vil bekjempe rasisme, religiøs diskriminering, antisemittisme, sosial kontroll og fordommer basert på kjønn, seksuell identitet og etnisitet.
- Regjeringen vil iverksette tiltak for å motarbeide diskriminering i arbeidslivet, boligmarkedet og på utesteder.
- Regjeringen vil gjennomføre en helhetlig reform av integreringsfeltet for å få raskere og bedre resultater.»

På mange områder er regjeringen godt i gang med iverksetting av tiltak for å nå målsetningene. På andre områder er vi i gang med å vurdere de rette virkemidlene.

Den 1. januar i år trådte ny likestillings- og diskrimineringslov og diskrimineringsombudslov i kraft. Med dette har vi fått et sterkt og tydelig rettslig vern mot diskriminering, og en ny Diskrimineringsnemnd som skal behandle alle diskrimineringssaker i en instans. Den nye nemnda er gitt myndighet til å ilegge oppreisning i saker innenfor arbeidslivet. Dette innebærer en styrking av diskrimineringsvernet for den enkelte.

Likestillingsombudet skal bli tydeligere i sin pådriverrolle. Ombudet skal også gi veiledning og føre tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis samsvarer med viktige FN – konvensjoner som FNs rasediskrimine-

ringskonvensjon, FNs kvinnekongresskonvensjon og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Høsten 2017 trådte nye regler om skolemiljø i kraft. I opplæringsloven kapittel 9 A framgår det nå tydelig at det er nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering av alle slag. Dette omfatter krenkelser på grunn av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, nedsatt funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Loven stiller strenge krav til skolene og skoleeiere. Det er dessuten lovfestet hjemmel for å bruke tvangsmulkt mot kommuner som ikke oppfyller regelverket.

På oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Utenriksdepartementet leverte Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter i desember i fjor rapporten "Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017. Befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie." Rapporten er et tiltak i regjeringens handlingsplan mot antisemittisme.

Rapporten er viktig fordi den gir oss nyttig og utvidet kunnskap om utfordringsbildet i Norge i dag. Rapporten viser blant annet at negative holdninger til muslimer er utbredt i det norske samfunnet. Det er bekymringsfullt. Regjeringen vurderer hvordan rapporten og anbefalingene i den skal følges opp. Det vil være naturlig å følge opp med flere, lignende studier på senere tidspunkt for å følge utviklingen over tid.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet har gitt Fafo i oppdrag å gjennomføre en undersøkelse om holdninger til likestilling, diskriminering og hatefulle ytringer. Rapporten skal etter planen være ferdig høsten 2018.

Innenfor rammeverket av Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, har Justis- og beredskapsdepartementet igangsatt et forskningsprosjekt om høyreekstremisme, som C-REX (Senter for ekstremismeforskning) har fått ansvaret for å gjennomføre. Forskningsrapporten vil publiseres i løpet av våren 2018, og vil gi et grunnlag for eventuelle nye tiltak rettet spesifikt mot høyreekstremisme i nevnte handlingsplan. Eksisterende tiltak i handlingsplanen retter seg mot alle ekstreme ideologier.

Regjeringen kan vise til flere, større sektorovergripende innsatser på det likestillingspolitiske og justispolitiske området. Gjennom strategien mot hatefulle ytringer, handlingsplan mot radikaliserings og voldelig

ekstremisme, handlingsplan mot antisemittisme, handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk og handlingsplan for universell utforming er det satt i gang mye viktig arbeid som vil videreføres.

Strategien mot hatefulle ytringer har som målsetting å motvirke hatefulle ytringer på alle diskrimineringsgrunnlag. Etnisitet er det vanligste grunnlaget for hatefulle ytringer, og en overvekt av sakene som er ført for retten når det gjelder hatkriminalitet, er knyttet til etnisitet og religion. Strategien har blitt godt mottatt, også internasjonalt. Regjeringen er godt i gang med oppfølgingen av strategien. Strategien har bidratt til økt kunnskap på et område i rask utvikling.

Forebygging og bekjempelse av hatkriminalitet skal ha prioritet i alle politidistrikt. Hatkriminalitet er gjennom flere år gitt prioritet i riksadvokatens mål- og prioriteringsskriv for straffesaksbehandlingen, sidestilt med annen alvorlig integritetskrenkende kriminalitet. Politiets egne tall viser at det i 2016 ble registrert 466 anmeldelser med hatmotiv og i de siste årene har anmeldelsene økt. Samtidig har også antallet domfellelser blitt flere. Utviklingen viser trolig en økning i det faktiske omfanget, men også at innbyggernes bevissthet og politio- og påtalemyndighetens fenomenkunnskap har blitt bedre.

Kunnskapsdepartementet har gjennom en årrekke brukt midler på å utvikle læringsressursene Dembra (Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme). Dembra er et tilbud om kompetanseheving i forebygging av antisemittisme, rasisme, og udemokratiske holdninger for lærere, skoleledere og andre ansatte i skolen. Det er også utviklet digitale ressurser som ligger åpent for alle å ta i bruk. Dembra har gradvis fått en nasjonal forankring gjennom freds- og menneskerettighetssentrene.

Kunnskapsdepartementet har iverksatt utvikling av læringsressurser om gruppebaserte fordommer rettet inn mot lærerutdanningen og etterutdanningen av lærere. Departementet har også bevilget midler til forskning på samme tema.

Kulturdepartementet gir driftstilskudd til dialog og paraplyorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet, og prosjektstøtte til andre dialogformål, offentlig debatt og kunnskapsutvikling på tros- og livssynsfeltet. Tilskuddene sikrer en plattform for samarbeid og brobygging mellom tros- og livssynssamfunnene, der også den jødiske og muslimske minoriteten deltar. Dette samarbeidet har også vært viktig for å skape større bevissthet i tros- og livssynssamfunnene om utfordringer knyttet til antisemittiske og muslimfiendtlige holdninger.

Regjeringen la fram en egen handlingsplan mot antisemittisme høsten 2016. Bakgrunnen for handlingsplanen er blant annet at glorifisering av nazismen samt fornektelse og trivialisering av holocaust har blitt mer utbredt. Antisemittisme – jødehat – kommer i tillegg i økende grad til uttrykk på internett og i sosiale medier. Handlingsplanen mot antisemittisme inneholder 11 tiltak som er igangsatt. Det er tiltak på en rekke områder innen skole, utdanning, forskning, informasjon og kultur. Samlet sett skal tiltakene bidra til å redusere antisemittisme i Norge.

Regjeringen starter nå arbeidet med en strategiplan for bedre samordning og gjennomføring av regjeringens mål om likestilling av personer med nedsatt funksjonsevne. Strategiplanen skal inneholde en strategidel og en tiltaksdel. Barne- og likestillingsdepartementet skal koordinere arbeidet med planen.

Seksuell trakassering er uakseptabelt og ulovlig. Regjeringen ved Barne- og likestillingsdepartementet vil i samsvar med Stortingets vedtak, og i tråd med regjeringsplattformen, få utredet et lavterskeltilbud for håndheving av forbudet mot seksuell trakassering.

Som jeg har synliggjort ovenfor er det flere prosesser som er iverksatt eller under planlegging på flere av diskrimineringsgrunnlagene. Regjeringen har iverksatt mange tiltak og planer som samlet sett vil kunne bidra til å bekjempe rasisme og hindre diskriminering.

